

[Niels Helveg Petersen]

besværligt at håndtere. Vi hilser det meget velkommen, hvis resultatet skulle blive, at der i forbindelse med etableringen af EMS kunne ske en sanering af de monetære udligningsbeløb, både de eksisterende og også mulige fremtidige.

Det, der bliver kernen i diskussionen om EMS, er spørgsmålet, om dette forøger eller formindsker vores afhængighed af udlandet. Rent formelt sker der ikke væsentlige ændringer i vores afhængighed i forhold til det nuværende slangesamarbejde. Der er aftalt konsultationsprocedurer af forskellig art svarende til dem, man har inden for slangesamarbejdet. Der er ikke tale om nogen egentlig udvidelse af formelle beslutningsbeføjelser, som, skal vi sige overføres fra danske myndigheder til udenlandske myndigheder, og noget sådant har, så vidt jeg har kunnet høre, heller ikke været påstået.

Reelt er situationen imidlertid den, at vi, netop når det drejer sig om valutaforhold, er overordentlig stærkt afhængige af udlandet og derfor også afhængige af, om det lykkes at gennemføre en sanering af det internationale økonomiske system, som jo har været stærkt belastet af olieprisstigningerne, af de store midler, der især i årene efter de store olieprisstigninger blev overført fra de vestlige landes økonomi til de olieproducerende lande. Dette har verdensøkonomien endnu ikke rigtig forvundet.

Jeg synes også, det skal siges i forbindelse med denne diskussion om afhængigheden, at den værste af alle verdener er den valutatiske uro, som vi har levet med og oplevet gang på gang især inden for netop de sidste 3-4 år. Det er den værste af alle verdener, fordi den belønner de forkerte og straffer de forkerte. Den belønner ikke de mennesker, der koncentrerer sig om at fremstille varer og sælge dem i udlandet, men belønner dem, som har indsigt i irgangene i valutasyttemerne, og det er som regel ikke dem, der producerer.

Forskellen mellem EMS og slangesamarbejdet er faktisk ikke så forfærdelig stor, men de forskelle, der er, er til det bedre. Kreditmulighederne forøges, hvad der forekommer mig at være en nødvendighed for at EMS kan have nogen troværdighed over for omverdenen. Solidariteten bliver derved også noget større, bl. a. igennem den mulige oprettelse af fonden, hvor landene indskyder

dele af deres valutareserver. Det er også en forbedring, at man vil prøve på at sætte i værk det indikatorsystem, som har været omtalt, og som er svært forståeligt, men som, så vidt man kan skønne, grundlæggende bygger på, at hvor der skal ske justeringer i den økonomiske politik, er det ikke kun de svage valutaer, der kunne være i fare for devaluering, der har forpligtelse til at træffe foranstaltninger, men også de stærke valutaer.

Om et sådant system havde været sat i værk og været effektivt, så ville det have betydet, at Vesttyskland ikke i en meget lang årrække, sådan som det nu har været tilfældet, kunne have oparbejdet stadig større overskud på sin betalingsbalance og i forhold til de øvrige EF-lande, uden at det ville have fået indikatorlampen til at lyse og sætte søgelys på udviklingen i den vesttyske økonomi. Som det nu er foregået, er det de svage lande, der i alt væsentligt har måttet bære byrden ved uroen. Indikatorsystemet vil, hvis det sættes i værk og bliver effektivt, bidrage til at skabe mere afbalancerede forpligtelser inden for valutasamarbejdet.

Det er efter radikal opfattelse en klar svaghed ved EMSen, at hverken Sverige eller Norge eller Storbritannien er med. Det må være en klar dansk interesse, således som det også fremgik af økonomiministerens tale her i dag, at Sverige og Norge får mulighed for tilslutning på et senere tidspunkt, og at man gør, hvad man kan for at holde døren på klem. Til gengæld må man nok sige i denne diskussion om de svenske og norske valutaer, at der, så vidt man kan se, er en stærk vilje i Sverige og Norge til at føre en valutakurspolitik, der ikke vil afvige, i hvert fald ikke væsentligt, fra den, der vil blive resultatet inden for EMS, og at EMS-systemets etablering derfor ikke på det valutariske område vil skabe voldsomme problemer i forhold til Sverige og Norge.

Der har været talt om økonomisk disciplin. Ja, der er jo da selvfølgelig behov for, at et land som Danmark med et fortsat meget højt underskud på betalingsbalancen og en betydelig gæld til udlandet udfolder store disciplinære bestræbelser for sig selv. Men jeg tør vove den påstand, at kravet om disciplin i vores økonomiske liv ville være meget større, hvis valutaforholdene ikke udviklede sig til det bedre. Hvis ikke der var mulighed for os for at være medlem af slangesamarbej-